

SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN NOKTALAMA İŞARETLERİNİ UYGULAMA DÜZEYİ

8th GRADE STUDENTS' LEVEL OF USING PUNCTUATION MARKS

Gökhan ARI¹
Betül KERAY

Öz

Bu çalışmanın amacı sekizinci sınıf öğrencilerinin sık kullanılan noktalama işaretlerini doğru uygulayabilme düzeyini belirlemektir. Çalışma yedi noktalama işaretinin (nokta, iki nokta, üç nokta, noktalı virgöl, virgöl, soru işareti, ünlem) uygulanmasıyla ilgili ayrıntılı sonuçlar sunmaya yöneliktir.

Araştırma, 2010-2011 eğitim öğretim yılında Aksaray'da öğrenim gören 208 sekizinci sınıf öğrencisi, yedi noktalama işareti ve bu işaretlerle ilgili toplam yirmi kural ile sınırlıdır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini uygulayabilmede başarı düzeyini belirlemek için araç olarak dört farklı test kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, SPSS 15.0 kullanılarak betimsel istatistik analizi ve bağımsız t-testi ile çözümlenmiştir.

Dört farklı testten oluşan araştırma sonuçlarına göre doğru cevapların en fazla olduğu test çoktan seçmeli, en az olduğu ise dikte uygulamasıdır. Kız öğrenciler, erkeklere göre daha fazla doğru cevap vermiştir. Dershaneye giden öğrenciler, dershaneye gitmeyen öğrencilere göre daha fazla doğru cevap vermiştir. Öğrencilerin uygulamada en fazla doğru cevap verdikleri işaret soru işareti, en az doğru cevap verdikleri işaret ise noktalı virgüldür. Öğrencilerin noktalama işaretlerini doğru öğrenip öğrenmedikleri farklı tekniklerle denetlenmeli ve uygun teknikler seçilerek işaretlerin işlevleri kavratılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, noktalama kuralları, noktalama işaretleri.

Abstract

The aim of this research is to determine the level of 8th grade students' ability to use correctly the most commonly used punctuation marks.. The research is aimed at presenting detailed results on the usage of seven punctuation marks(full stop, colon, triple dot, semi colon, comma, question mark, exclamation mark).

The research is limited to 208 8th grade students attending a school in Aksaray in 2011-2012 academic year, seven punctuation marks and 20 rules concerning these seven punctuation. In this research, screening method was used. Four different tests were applied to determine the success level of 8th grade students' ability to use punctuation. The data gathered from this research was analyzed with descriptive statistics and independent tests by using SPSS 15.0.

According to the results of those four different tests, the test that students succeed most is multiple choice and the test they succeed least is dictation. Girls showed a better usage of punctuation rules rather than boys. The students attending a course are more successful than those who do not attend. The punctuation that students succeed in using most is the question mark, and the one they succeed least is the semi colon. Whether students learn how to use punctuation correctly or not should be checked with different techniques and the function of punctuation should be taught with appropriate techniques.

Key Words: Teaching Turkish, punctuation rules, punctuation.

¹ Aksaray Üniversitesi, gokhanari1977@yahoo.com

1. GİRİŞ

Anlama ve anlatma becerileri, dinleme, konuşma; okuma ve yazmaya dayanır. Dinleme, konuşma sözlü dil ile okuma, yazma ise yazılı dil ile ilgilidir. Noktalama işaretleri, sözlü dilde duygu ve düşüncelerin ton, vurgu, hız, durak gibi özelliklerin doğru olarak iletilmesini sağlayan işitsel işaretlerdir. Yazılı dilde ise sözcük ve cümlelerin doğru algılanmasını sağlayan görsel işaretlerdir. Yazıyı daha anlaşılır kılan, daha kolay okunmasını sağlayan, bu yönüyle birimler arasında anlam bağı kuran noktalama işaretleri “duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlelerin yapısını ve duraklama noktalarını belirtmek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere kullanılan işaretler” (TDK, 2000: 51) olarak tanımlanmaktadır.

Noktalama işaretleri ve kuralları hem yazan hem okuyan için önem arz eder. “Noktalama işaretleri, metnin yazılış amacına uygun okunmasını ve metinde yer alan iletinin daha doğru anlaşılmasını sağlayan dile yardımcı işaretlerdir. Metni oluşturan kişi için noktalama işaretleri, iletilmek istenen duygu ve düşüncüyü daha doğru, daha net iletme imkânı sunarken okuyucu için de aynı şekilde metindeki iletilerin daha kolay ve doğru biçimde algılanmasına katkıda bulunmaktadır.” (Beyreli; Çetindağ; Celepoğlu, 2005: 28). Noktalama işaretleri yanlış biçimde kullanıldığında ise bu durum okuyucuya ‘katkıda bulunmak’ yerine okuyucunun metni anlamasını zorlaştırmaktadır. “Yazım ve noktalama hataları, bir yazının değerini düşürür. Yazının teknik görünüşü mükemmel değilse insanlar yazıyı okumayacak ya da hem öğrencinin yazma becerisine şüpheyle bakacak hem de öğrencinin kurallara uyumunu ve teşhis becerisini de sorgulayacaktır.” (Lichtenberger, 2004: 11).

Noktalamasız bir yazıda yazarın mesajı anlaşılmaz ya da zor anlaşılır ve nitelikli bir sesli okuma gerçekleştirilemez. Dili kullanan herkes kendisine göre noktalama işareti kullanırsa yazı dili karmaşık bir hâl alır. Oysa yazı dili standart dildir. Kişisel imla olarak kabul edilen biçimler, öğretimde imla ve noktalama kurallarının uygulanmasında sıkıntılara neden olabilmektedir. “İmla ve dil bilgisi kurallarını uygulamada kişilerin beğenisine göz yumulmamalıdır. Bağlı kalınması gereken kurallar, standart imla ve dil bilgisi yapılarıdır. Noktalama için de aynı şey geçerlidir.” (Trask, 1997: 2). Bu sebeple yazılı dilde ortak kabul edilen noktalama işaretlerinin kullanılması ve öğretilmesi esas olmalıdır. Noktalama kuralları yazmanın ve okumanın bir unsuru olduğuna göre öğrencilerin önce bu kuralları edinmeleri, yapılandırmaları ve sonra uygulamaları gerekmektedir.

Noktalama işaretleri anlam açıklığı sağladığından öğrenmeyi kolaylaştırır (Göker, 2001: 224). Noktalama işaretlerinin yazılı anlatıma en önemli katkısı anlam ve ses değerinden kaynaklanmaktadır. Bu işaretlerin cümle içerisindeki ses değerleri aynı zamanda cümlelerin anlamına da müdahale etmektedir (Özbay, 2011: 180). İletilmek istenen mesajın anlaşılmasını sağlamak için noktalama işaretlerinin doğru bir biçimde kullanılması gerekir. Ancak her öğretim kademesindeki öğrenciler, noktalama işaretlerini doğru kullanmada hata yapabilirler.

Öğrencilerin hata yapmalarının sebeplerinden birisi, Yazım Kılavuzu'nda işaretin işlevinin/kuralının değişmesi olarak gösterilebilir. Örneğin 1996 Kılavuzu'nda "Ama, fakat, ancak, çünkü vb. bağlaçlarından önce noktalı virgül kullanılır." kuralı 2000 yılında yayımlanan Kılavuz'da bulunmamaktadır. Kuralı bu şekilde öğrenen kişi bunu alışkanlık hâline getirerek öyle kullanabilir. Nitekim 2000'den sonra yayımlanan birçok yazılı üründe bu kullanıma rastlanılabilir. Ancak son yayımlanan kılavuzu esas almak gerekir.

Öğretim programlarındaki noktalama işaretleriyle ilgili kurallar yazım kılavuzuyla örtüşmelidir. İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'ndaki (2006) noktalama kuralları ile Yazım Kılavuzu'ndaki (2006) kurallar birbiriyle örtüşmektedir. Öğretim Programı'nda "Yazım ve noktalama kurallarına uyar.", "Yazdıklarını dil bilgisi, imlâ ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirir.", "Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.", "Noktalama ve yazımla ilgili kuralları metinler üzerinde uygular.", "Noktalama işaretlerinin yanlış ve eksik kullanımından kaynaklanan hataları düzeltir." (MEB, 2006: 30-40) gibi kazanımlar yer almaktadır. Bu kazanımların gerçekleştirilmesi için öğrencilerin noktalama kurallarını bilmesi gerekir.

Türkiye'de noktalama işaretleri ile ilgili doğrudan uygulamalı araştırma sayısı çok azdır. Daha çok yazma becerisi altında incelenen bir çalışma konusudur. Noktalama kurallarını doğru kullanıp kullanmadığı aslında öğrencinin yazılı anlatım uygulamalarıyla anlaşılabilir. Yazılı anlatım becerileriyle ilgili birçok çalışmada -asıl konu noktalama olmasa da- öğrencilerin noktalama kurallarını doğru uygulamada vasat ya da başarısız olduklarını belirten sonuçlara rastlanmaktadır (Özbay, 2000; Uça, 2003; Maltepe, 2006; Erdem, 2007; Bağcı, 2007; Arı 2008; Topçuoğlu, 2011; Bağcı, 2011 vb.). Bu araştırmaların çoğunda öğrencilerin noktalama kurallarını yanlış uyguladıkları tespit edilmiştir. Bu sonuçların sebepleriyle ilgili iki varsayım öne sürülebilir: Birincisi öğrenciler kuralları öğrenmede-edinmede problem yaşamaktadır; kuralı öğrenememiştir. İkincisi kuralı bilseler bile yazma uygulamasında başarısız olabilmektedirler.

Bu çalışmada öğrencilerin araştırma kapsamındaki noktalama kurallarını ne oranda bildikleri ve örnekler üzerinde ne oranda uygulayabildikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmanın amacı sık kullanılan ve cümlenin anlamına etki eden yedi noktalama işaretini [Cümlenin anlamına etki eden noktalama işaretleri nokta, virgül, iki nokta, noktalı virgül, üç nokta, soru işareti ve ünlemdir çünkü bu işaretler yapı ve anlamla ilgilidir (Zülfikar, 1985)] doğru uygulayabilme düzeyini tespit etmektir. Bu amaç kapsamında aşağıda belirtilen sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Sekizinci sınıf öğrencilerinin test türlerine göre noktalama işaretlerini uygulayabilme düzeyi nedir?
2. Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini uygulayabilmesinde cinsiyete göre anlamlı fark var mıdır?

3. Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini uygulayabilmesinde dershaneye gitme ve gitmeme durumuna göre anlamlı fark var mıdır?
4. Sekizinci sınıf öğrencilerinin, noktalama işaretlerini işlevlerine göre uygulayabilme düzeyi nedir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın yönteminde kullanılan model, evren ve örneklem, sınırlılık ve verilerin toplanması ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmada var olan bir durumu betimlemeyi amaçlayan “tarama modeli” kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Aksaray il merkezinde öğrenim gören ilköğretim sekizinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini tesadüfî olarak belirlenen beş okuldan (Çekiçler İÖO'dan 43, Güller Ceylan İÖO'dan 33, Mehmetçik İÖO'dan 48, 19 Mayıs İÖO'dan 41, Selçuk İÖO'dan 43 öğrenci) 83 erkek, 125 kız olmak üzere toplam 208 öğrenci oluşturmaktadır.

Sınırlılık

Araştırma, 2010-2011 eğitim öğretim yılında Aksaray'da öğrenim gören 208 sekizinci sınıf öğrencisi, yedi noktalama işareti (nokta, virgül, iki nokta, üç nokta, noktalı virgül, soru işareti ve ünlem) ve bu işaretlerle ilgili toplam yirmi kural ile sınırlıdır (Bu kurallar için bk. Bulgular başlığı altında Tablo 4 - Tablo 10'da yer alan analizler).

Verilerin Toplanması

Araçlar

Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini uygulayabilme düzeyini belirlemek için dört farklı test araç olarak kullanılmıştır:

1. Noktalama Kuralları Testi: Noktalama işaretlerinin işlevini belirten ve kuralların cümle olarak yer aldığı bu testte yedi noktalama işaretiyle ilgili yirmi kural (işlev) TDK Yazım Kılavuzunda geçtiği şekilde tanım olarak verilmiş, tanımın sonuna parantez içinde öğrencilerden işareti belirtmeleri istenmiştir.
2. Çoktan Seçmeli Test: Yedi işaretle ilgili örnek kullanımlardan oluşan dört seçenekli yirmi soru yer almaktadır.
3. Boşluk Doldurma Testi: Altı paragraftan oluşan metinde olması gereken yirmi işaret parantez içinde boş bırakılmış ve öğrencilerden boşluğa, doğru noktalama işaretini yerleştirmeleri istenmiştir.
4. Dikte Uygulaması: Öğrencilere beş paragraftan oluşan bir metin noktalama işaretleri sezdirilerek vurgu, tonlamaya dikkat edilerek okunmuş, onlardan yazmaları istenmiştir.

Uygulama

Öğrencilerin kompozisyon yazma dışında hangi teknikte daha başarılı olduğunu tespit etmeye yönelik bir ölçme aracı hazırlanmıştır. Bu ölçme aracının hazırlanma süreci şöyle gerçekleşmiştir:

Ölçme aracında hangi noktalama işaretlerinin yer alması ve bunlara bağlı hangi kuralların sorulmasıyla ilgili ön çalışma yapılmış, Türkçe Öğretim Programı ile Yazım Kılavuzu incelenmiştir: İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre noktalama kuralları altıncı sınıftan sekizinci sınıfa kadar kademeli olarak işlenmektedir. TDK Yazım Kılavuzu'nda yer alan 17 işaret ve 78 kuraldan Program'da 13 işaret ile ilgili 46 kuralın kazandırılması amaçlanmaktadır. Buna göre 6. sınıfta 10 işaretle ilgili 31, 7. sınıfta 11 işaretle ilgili 12, 8. sınıfta 3 işaretle ilgili 3 kuralın kavratılmasına yönelik etkinlik yer almaktadır. Sınıf seviyesine göre en çok kural 6. sınıfta verilmekte; 7. sınıfta, 6. sınıfta verilen kurallara eklemeler yapılmakta ve 8. sınıfta daha az kural verilmektedir. Bu tespitlere paralel olarak Yazım Kılavuzu'nda yer alan 17 işaretten sık kullanılan, yapı ve anlam ilişkisini ortaya koyan 7 noktalama işareti (nokta, virgöl, iki nokta, noktalı virgöl, üç nokta, soru işareti, ünlem) belirlenmiştir. Öğretim Programı'nda sınıflara göre hangi işaretlerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Kılavuz'da ve Program'da ortak olan ve sık kullanılan 7 işaret için 20 kural belirlenmiştir. Sözü edilen 20 kuralın işaretlere dağılımı şöyledir: Nokta (4), virgöl (5), noktalı virgöl (2), iki nokta (2), üç nokta (3), soru işareti (2), ünlem (2).

Bu kurallar, Kılavuz'da ve ders kitaplarında geçtiği gibi, birinci bölümde soru olarak sorulmuştur. İkinci bölümde çoktan seçmeli sorular yer almaktadır. Bu bölüm için 244 test sorusunun taranmasıyla bir taslak oluşturulmuş ve 42 soru hazırlanmış, uzman görüşüne başvurularak bunların 20'si alınmıştır. Üçüncü bölüm için 48 metin taranmış, yedi işaretin işlevini en iyi yansıttığı düşünülen 12 paragraf belirlenmiş, uzman görüşü alınarak bunların 6'sı alınmıştır. Burada yedi işaretin işlevlerini örneklendiren 20 konum belirlenerek parantez içinde öğrencilerden işaretlemeleri istenmiştir. Dördüncü bölüm için dikteye uygun 22 metin içinden uzman görüşü alınarak 5 paragraf seçilmiştir. Bu bölüm için de 20 konum belirlenmiştir. Sonuçta her test türü için 20'şer kural/işlev yukarıda belirtilen noktalama işaretleri dağılımına uygun şekilde işe koşulmuştur. Yani aynı noktalama işareti için aynı kuralların her test türünde (4 test türü olduğu için 4 defa) tekrarlanmasını amaçlanmıştır. Ölçme aracı bu şekilde oluşturulmuştur.

Ölçme aracının güvenilirliğini tespit etmek için 23 Nisan İÖO'dan 66 katılımcı ile ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama şöyle gerçekleştirilmiştir:

Uygulamanın birinci gününde, ölçme aracını oluşturan ilk iki bölümde yer alan soruların cevaplandırılmasına bir ders saati ayrılmıştır. İkinci gün bir ders saati üçüncü ve dördüncü bölümün cevaplandırılmasına ayrılmıştır.

Ön uygulamada elde edilen veriler SPSS 15.0 programında çözümlenmiştir. KR-21 güvenilirlik analizi sonucuna göre kuralların yer aldığı birinci bölümün güvenilirliği 0.76, çoktan seçmeli soruların

yer aldığı ikinci bölümün güvenilirliği 0.74, boşluk doldurma sorularının yer aldığı üçüncü bölümün güvenilirliği 0.74, dikte metinlerinin yer aldığı dördüncü bölümün güvenilirliği 0,67'dir.

Asıl uygulama ön uygulama gibi, örneklem grubunu oluşturan okullara iki farklı zaman diliminde gidilerek iki ders saatinde yapılmıştır. Asıl uygulamada dördüncü bölümün cevaplandırılması şöyle gerçekleştirilmiştir: Paragraflar bir kez noktalama işaretlerinin gerektirdiği vurgu, tonlama, duraklara dikkat edilerek araştırmacılar tarafından okunmuştur. Anlamayı tam olarak sağlamak için tekrar gerektiren durumlarda yine okunmuştur. İkinci kez okunurken öğrenciler dinlediklerini yazıya geçirmişlerdir. Yazma işlemi tamamlandıktan sonra paragraflar üçüncü kez okunmuş ve öğrenciler uyguladıkları noktalama işaretlerini gözden geçirmişlerdir. Asıl uygulama mayıs ayının üçüncü haftası yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 15.0 kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın birinci ve dördüncü sorularına ait veriler betimsel istatistik analiziyle; ikinci ve üçüncü sorularına ait veriler bağımsız t-testi ile çözümlenmiştir. Çalışmada ön uygulamaya ait güvenilirlik analizi KR-21 ile ölçülmüştür.

3. BULGULAR

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Noktalama İşaretlerini Uygulayabilmede Test Türlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, sekizinci sınıf öğrencilerinin dört farklı test türünde noktalama işaretlerine göre doğru cevapları ayrı ayrı hesaplanarak tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1: Öğrencilerin Test Türlerine Göre Doğru Cevaplarına İlişkin Betimsel İstatistikler

	Kural Başarı Testi			Çoktan Seçmeli			Boşluk Doldurma			Dikte Etme		
	f	%	ss	f	%	ss	f	%	ss	f	%	ss
Nokta	141	68,1	0,415	137	65,8	0,474	146	70,4	0,402	176	84,6	1,727
Virgöl	119	57,4	0,441	133	64,2	0,466	142	68,5	0,452	152	72,9	0,396
Noktalı Virgöl	79	38,2	0,487	84	40,4	0,487	75	36,1	0,481	52	24,8	0,432
İki Nokta	92	44,2	0,490	144	69	0,459	106	50,7	0,470	78	32,7	0,450
Üç Nokta	108	52,1	0,493	168	80,6	0,387	107	51,4	0,494	151	72,6	0,447
Soru İşareti	139	66,8	0,421	166	79,8	0,398	186	89,4	0,306	122	58,5	0,477
Ünlem İşareti	146	70,2	0,451	138	66,3	0,405	158	75,9	0,426	94	45,4	0,457

Noktalama kuralları testinde noktada %68, virgülden %57, noktalı virgülden %38, iki noktada %44, üç noktada %52, soru işaretinde %67, ünlemde %70 doğru cevap verildiği görülmektedir. Buna göre, bu test türünde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları işaret ünlem, doğru sayısının en az olduğu işaret noktalı virgüldür.

Çoktan seçmeli testte doğru cevaplanan işaretlerin yüzdeleri dağılımı şu şekilde sıralanmaktadır: Nokta %66, virgöl %64, noktalı virgöl %40, iki nokta %69, üç nokta %81, soru

işareti %80, ünlem %66. Buna göre, bu test türünde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları işaret üç nokta, doğru sayısının en az olduğu işaret noktalı virgüldür.

Boşluk doldurma testinde öğrencilerin noktada %70, virgülden %69, noktalı virgülden %36, iki noktada %51, üç noktada %51, soru işaretinde %89, ünlemde %76 oranında doğru cevap verdikleri görülmektedir. Buna göre, bu test türünde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları işaret soru işareti, doğru sayısının en az olduğu işaret noktalı virgüldür.

Dikte etme uygulamasında yüzdeler dağılıma bakıldığında noktada %85, virgülden %73, noktalı virgülden %25, iki noktada %33, üç noktada %73, soru işaretinde %59, ünlemde %45 oranında doğru cevap verildiği görülmektedir. Buna göre, bu test türünde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları işaret nokta, doğru sayısının en az olduğu işaret noktalı virgüldür.

Testlere göre noktalama işaretlerinin yüzdeleri incelendiğinde soru işaretinde %74, noktada %72, virgülden %66, ünlemde %64, üç noktada %64, iki noktada %49, noktalı virgülden %35 oranında doğru cevap verildiği görülmektedir. Öğrencilerin en fazla doğru cevap verdikleri test çoktan seçmeli (%68), doğru cevabın en az olduğu tür ise dikte uygulamasıdır (%56).

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Noktalama İşaretlerini Uygulayabilmelerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında cinsiyet değişkeni ile ilgili dört test türüne ait bulgular incelenmiş ve tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2:Noktalama Kuralları Testi Puanlarının Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Kural Testi	Kız	125	11,86	3,983	206	1,375	,171
	Erkek	83	11,06	4,340			
Çoktan Seçmeli Testi	Kız	125	12,69	3,151	206	2,820	,005
	Erkek	83	11,31	3,844			
Boşluk Doldurma Testi	Kız	125	13,69	3,514	206	3,431	,001
	Erkek	83	11,88	4,019			
Dikte Testi	Kız	125	13,59	3,270	206	4,933	,000
	Erkek	83	10,88	4,660			

Öğrencilerin noktalama kuralları test puanları cinsiyete göre incelendiğinde Tablo 2’de görüldüğü gibi kız öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=11,86$) erkek öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=11,06$) yüksektir. Kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($t_{(206)}= 1,375$; $p>.05$).

Öğrencilerin çoktan seçmeli test puanları cinsiyete göre incelendiğinde Tablo 2’de de görüldüğü gibi kız öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=12,69$) erkek öğrencilerin puan ortalamasından

($\bar{X}=11,31$) yüksektir. Kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında, kız öğrencilerin lehine tespit edilen 1,38 puanlık fark t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t_{(206)}= 2,820$; $p<0.01$).

Öğrencilerin boşluk doldurma testi puanları cinsiyete göre incelendiğinde Tablo 2’de görüldüğü gibi kız öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=13,69$) erkek öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=11,88$) yüksektir. Kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında, kız öğrencilerin lehine tespit edilen 1,81 puanlık fark t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t_{(206)}= 3,431$; $p<0.01$).

Öğrencilerin dikte uygulamasından aldıkları puanlar cinsiyete göre incelendiğinde kız öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=13,59$) erkek öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=10,88$) yüksektir. Kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında, kız öğrencilerin lehine tespit edilen 2,71 puanlık fark t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t_{(206)}= 4,933$; $p<.001$).

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Noktalama İşaretlerini Uygulayabilmesinde Dershaneye Gitme Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında öğrencilerin test türlerinden aldıkları puanlarla dershaneye gitme ve gitmeme durumu incelenmiş, bulgular tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Noktalama Kuralları Test Puanlarının Dershaneye Gitme Durumuna Göre t-testi Sonuçları

	Dershane	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Kural Testi	Giden	161	10,51	3,924	206	-7,510	,000
	Gitmeyen	47	15,09	2,628			
Çoktan Seçmeli Testi	Giden	161	11,30	3,339	206	-7,149	,000
	Gitmeyen	47	15,02	2,327			
Boşluk Doldurma Testi	Giden	161	12,20	3,755	206	-5,768	,000
	Gitmeyen	47	15,60	2,732			
Dikte Testi	Giden	161	11,96	4,140	206	-3,714	,000
	Gitmeyen	47	14,40	3,341			

Noktalama kuralları test puanlarına göre yapılan değerlendirmede dershaneye giden öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=15,09$) dershaneye gitmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=10,51$) yüksektir. Dershaneye giden öğrenciler ile dershaneye gitmeyen öğrenciler arasında, dershaneye giden öğrencilerin lehine tespit edilen 4,58 puanlık fark t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t_{(206)}= -7,510$; $p<.001$).

Çoktan seçmeli test puanlarına göre yapılan değerlendirmede dershaneye giden öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=15,02$) dershaneye gitmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=11,30$) yüksektir. Dershaneye giden öğrenciler ile dershaneye gitmeyen öğrenciler arasında, dershaneye giden

öğrencilerin lehine tespit edilen 3,72 puanlık fark t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t_{(206)} = -7,149$; $p < .001$).

Boşluk doldurma testi puanlarına göre yapılan değerlendirmede dershaneye giden öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X} = 15,60$) dershaneye gitmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X} = 12,20$) yüksektir. Dershaneye giden öğrenciler ile dershaneye gitmeyen öğrenciler arasında, dershaneye giden öğrencilerin lehine tespit edilen 3,40 puanlık fark t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t_{(206)} = -5,768$; $p < .001$).

Dikte uygulaması puanlarına göre yapılan değerlendirmede dershaneye giden öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X} = 14,40$) dershaneye gitmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X} = 11,96$) yüksektir. Dershaneye giden öğrenciler ile dershaneye gitmeyen öğrenciler arasında, dershaneye giden öğrencilerin lehine tespit edilen 2,44 puanlık fark t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t_{(206)} = -3,714$; $p < .001$).

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Noktalama İşaretlerini, Noktalama İşaretlerinin İşlevlerine Göre Uygulama Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamındaki dört test türünde her noktalama işaretinin işleviyle ilgili elde edilen bulgular aşağıda tablolar hâlinde sunulmuştur:

Öğrencilerin Nokta İşaretini Uygulama Düzeyine İlişkin Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin dört test türünde de nokta işaretini uygulamada doğru ve yanlış cevaplarının istatistiksel sonuçları Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4: Öğrencilerin Nokta İşareti Kurallarını Uygulama Düzeyine İlişkin Betimsel İstatistikler

Noktanın Kullanımı	Doğru		Yanlış		ss
	f	%	f	%	
1. Cümlenin sonuna konur.	170	81,5	38	18,5	0,363
2. Bazı kısaltmaların sonuna konur.	110	52,8	98	47,2	0,480
3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.	123	59,4	85	40,6	0,480
4. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.	139	66,9	69	33,1	0,470

Noktanın kullanımıyla ilgili dört testte ölçülen kurallar içinde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları kural, “Cümlenin sonuna konur.” (%82); doğru cevabın en az olduğu kural ise “Bazı kısaltmaların sonuna konur” (%53) kuralıdır.

Öğrencilerin Virgül İşaretini Uygulama Düzeyine İlişkin Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin dört test türünde virgül işaretini uygulamada doğru ve yanlış cevaplarına ilişkin istatistiksel sonuçlar tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Öğrencilerin Virgül İşareti Kurallarını Uygulama Düzeyine İlişkin Betimsel İstatistikler

Virgülün Kullanımı	Doğru		Yanlış		ss
	f	%	f	%	
1.Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.	160	77,2	48	22,8	0,409
2.Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.	139	66,8	69	33,2	0,450
3.Cümlede özel olarak vurgulanması gereken öğelerden sonra konur.	113	54,3	95	45,7	0,440
4.Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan öğeleri belirtmek için konur.	121	57,9	87	42,1	0,450
5.Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için konur.	145	69,7	63	30,3	0,460

Virgül kullanımıyla ilgili dört testte ölçülen kurallar içinde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları kural, “Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.” (%77); doğru cevabın en az olduğu kural ise “Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan öğeleri belirtmek için konur.” (%58) kuralıdır.

Öğrencilerin Noktalı Virgül İşaretini Uygulama Düzeyine İlişkin Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin dört test türünde noktalı virgül işaretini uygulamada doğru ve yanlış cevaplarının istatistiksel sonuçları tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Noktalı Virgül İşareti Kurallarını Uygulama Düzeyine İlişkin Betimsel İstatistikler

Noktalı Virgülün Kullanımı	Doğru		Yanlış		ss
	f	%	f	%	
1.Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.	71	34,4	137	65,6	0,460
2.Öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.	76	36,6	132	63,4	0,480

Noktalı virgül kullanımıyla ilgili dört testte ölçülen kurallar içinde öğrencilerin doğru cevap sayısının en fazla olduğu kural, “Öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.” (%37); en az doğru işaretlenen ise “Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.” (%34) kuralıdır.

Öğrencilerin İki Nokta İşaretini Uygulama Düzeyine İlişkin Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin dört test türünde iki nokta işaretini uygulamada doğru ve yanlış cevaplarına ilişkin istatistiksel sonuçlar tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin İki Nokta İşareti Kurallarını Uygulama Düzeyine İlişkin Betimsel İstatistikler

İki Noktanın Kullanımı	Doğru		Yanlış		ss
	f	%	f	%	
1.Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin sonuna konur.	78	37,5	130	62,5	0,465
2.Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur.	110	52,9	98	47,1	0,455

İki nokta kullanımıyla ilgili dört testte ölçülen kurallar içinde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları kural, “Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur.” (%53); en az doğru cevaplanan ise “Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin sonuna konur.” (%38) kuralıdır.

Öğrencilerin Üç Nokta İşaretini Uygulama Düzeyine İlişkin Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin dört test türünde üç nokta işaretini uygulamada doğru ve yanlış cevaplarının istatistiksel sonuçları tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: Öğrencilerin Üç Nokta İşareti Kurallarını Uygulama Düzeyine İlişkin Betimsel İstatistikler

Üç Noktanın Kullanımı	Doğru		Yanlış		ss
	f	%	f	%	
1.Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.	136	66,2	72	33,8	0,452
2.Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten ötürü açıklanmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.	127	61,1	81	38,9	0,489
3.Alıntılarda; başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur.	84	40,4	124	59,6	0,492

Üç nokta kullanımıyla ilgili dört testte ölçülen kurallar içinde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları kural, “Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.” (%66); doğru cevap sayısının en az olduğu kural ise “Alıntılarda; başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur.” (%40) kuralıdır.

Öğrencilerin Soru İşaretini Uygulama Düzeyine İlişkin Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin dört test türünde soru işaretini uygulamada doğru ve yanlış cevaplarına ilişkin istatistiksel sonuçlar tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Öğrencilerin Soru İşareti Kurallarını Uygulama Düzeyine İlişkin Betimsel İstatistikler

Soru İşaretinin Kullanımı	Doğru		Yanlış		ss
	f	%	f	%	
1.Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna	156	75,1	52	24,9	0,390

konur.					
2.Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.	98	47,1	110	52,9	0,500

Soru İşareti kullanımıyla ilgili dört testte ölçülen kurallar içinde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları kural, “Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur.” (%75); en az doğru cevapladıkları kural ise “Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.” (%47) kuralıdır.

Öğrencilerin Ünlem İşaretini Uygulama Düzeyine İlişkin Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin dört test türünde ünlem işaretini uygulamada doğru ve yanlış cevaplarının istatistiksel sonuçları tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10: Öğrencilerin Ünlem İşareti Kurallarını Uygulama Düzeyine İlişkin Betimsel İstatistikler

Ünlemin Kullanımı	Doğru		Yanlış		ss
	f	%	f	%	
1.Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur.	146	70,1	62	29,9	0,410
2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.	125	60,1	83	39,9	0,440

Ünlem kullanımıyla ilgili dört testte ölçülen kurallar içinde öğrencilerin en fazla doğru cevapladıkları kural, “Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur.” (%70); en az doğru cevapladıkları kural ise “Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.” (%60) kuralıdır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamındaki dört farklı test türü sonuçlarına göre öğrencilerin ortalamalarının en yüksek olduğu test çoktan seçmeli, en az olduğu ise dikte uygulamasıdır. Bu durum örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin noktalama kurallarını tam olarak bilememelerine rağmen çoktan seçmeli soru tipinde seçenekler içinde doğrusunu bulduklarını, boşluk doldurmada doğrusunu yerleştirdiklerini gösterir. Bu sonuç Mann’in (2003: 361) belirttiği “Noktalama kuralları bilinçsiz bir şekilde kazanılır.” görüşüyle örtüşür. Bu durum öğrencilerin kuralı tanımsal olarak bilmeseler de cümlenin anlamından çıkarımlarda bulunarak bir karar verebildiğini göstermektedir.

Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini uygulayabilmesinde çoktan seçmeli, boşluk doldurma testlerinde ve dikte uygulamasında kız öğrenciler, erkeklere göre daha fazla doğru cevap vermiştir. Noktalama kuralları testinde kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Ana dili becerileriyle ilgili birçok araştırmada kız öğrencilerin daha başarılı oldukları belirlenmiştir, bu araştırmada kız öğrencilerin lehine çıkan anlamlı farklılık beklenen bir sonuçtur.

Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini uygulayabilmesinde dershaneye giden öğrenciler, dershaneye gitmeyen öğrencilere göre daha fazla doğru cevap vermiştir. Bunun sebebi olarak dersane öğretiminde kısa bir sürede noktalama işaretlerinin tümünün işlenmesi gösterilebilir. Okulda ise noktalama kuralları işlevlerine göre üç yıllık bir süreçte parça parça işlenmekte, önceden öğrenilen bilgiler pekiştirilmeye çalışılsa bile, öğrencilerin noktalama işaretlerini bir bütün olarak yapılandıramamasına neden olabilmektedir.

Dört farklı test türündeki cevaplar bütün hâlinde değerlendirildiğinde soru işaretinde %74, noktada %69, virgülden %66, ünlemde %64, üç noktada %64, iki noktada %49, noktalı virgülden %35 oranında doğru cevap verildiği görülmektedir. Buna göre en fazla doğru cevap verilen işaret soru işareti, en az doğru cevap verilen işaret ise noktalı virgüldür. Karagül (2010) tarafından yapılan çalışmada sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerine ilişkin sorulara verdikleri doğru cevap oranları şöyledir: soru işareti %90; nokta %70; virgül %63,9; iki nokta %28,9; üç nokta %23,9; ünlem %14,4 ve noktalı virgül %14,4. İki çalışma doğru cevaplara göre noktalama işaretleri sıralaması benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin soru işaretini doğru bir şekilde uygulamalarının sebebi bu işaretin doğrudan anlamla ilgili olmasıdır. Noktalı virgülün diğer işaretlerden daha az doğru yapılmasının nedeni ise bu işaretin Kılavuz'da sadece iki işlevi olmasına rağmen birçok yazılı üründe farklı işlevlerde kullanılmasıdır. Örneklem grubu öğrencilerinin bu işaret yerine genelde iki nokta ya da virgülden kullandıkları belirlenmiştir.

Noktalama kuralları testinde ünlem, çoktan seçmeli testte üç nokta, boşluk doldurma testinde soru işareti, dikte uygulamasında virgül öğrencilerin en fazla doğru yaptıkları işaretler iken bütün test türlerinde en az doğru cevap verilen işaret noktalı virgüldür. Erdemir ve Yavuz (2007) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin en fazla doğru cevap verdikleri işaret nokta, doğru cevap sayısının en az olduğu işaret ise noktalı virgüldür. Bağcı (2011) tarafından yapılan 11 noktalama işaretini kapsayan çalışmada ise sekizinci sınıf öğrencilerinin en fazla doğru cevap verdikleri işaret, uzun çizgi ve nokta; en az doğru cevap verdikleri işaret noktalı virgül ve üç noktadır. Sallabaş ve Temizkan (2009) altıncı sınıf öğrencilerine öğretim yılı başında ve sonunda uyguladıkları on noktalama işaretini kapsayan ön test ve son test puanları arasında sadece tırnak ve iki nokta arasında son test lehine anlamlı fark bulunduğunu, diğer işaretlerde (nokta, virgül, noktalı virgül, üç nokta, soru işareti, konuşma çizgisi, ünlem, kesme işareti) ise anlamlı bir farkın bulunmadığını tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada öğrencilerin üç nokta, iki nokta, ünlem, kesme işareti ve noktalı virgülden uygulamada başarısız oldukları belirtilmiştir. Topuz (2008) tarafından yapılan altı ve yedinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini kullanma bilgi ve beceri düzeylerinin ortalamaları alınarak yapılan çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin en iyi yapabildiği iki işaret nokta ve soru işareti, en az yapabildikleri ise noktalı virgül ve kesme işaretidir. Noktalı virgül için bu sonuç, ya işaretin yazılı metinlerde yanlış kullanılmasından ya da bu işaretin öğretiminin çok etkili olmamasından kaynaklanabilir. “Virgül, noktalı virgül gibi işaretlerin kullanımında yazarlar arasında birlik yoktur.”

(Göker, 2001: 225). Dolayısıyla öğrencilerin bu işaretleri edinmesinde okudukları metinlerde noktalama kurallarının standart biçimde kullanılmaması kafa karışıklığına neden olabilmektedir.

Araştırma kapsamındaki yedi işaretle ilgili 20 kural içerisinde öğrencilerin en doğru uyguladıkları kural %82 ile “Cümlelerin sonuna nokta konur.”, en az doğru uygulanan kural ise %34 ile “Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için noktalı virgül konur.” kuralıdır.

Bu araştırmada sekizinci sınıf öğrencilerinin diğer altı işarete göre noktalı virgül işaretini uygulamada sorun yaşamasından dolayı bu işaretin öğretiminde çalışma kitaplarındaki etkinlik sayısının artırılması ve öğretmenlerin bu konuda daha özenli bir öğretim uygulaması ve noktalı virgölün öğrenilip öğrenilmediğini farklı tekniklerle sınaması gerekir.

Noktalama işaretlerinin en önemli kullanımı elbette yazmada gerçekleşir. Ancak kuralların öğretilmesinde çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme gibi etkinliklerle birlikte dikte uygulamalarının yapılması öğretimin niteliğini artırabilir.

Altıncı sınıftan sekizinci sınıfa kadar işarete bağlı kuralların öğretilmesinde bir önceki sınıfta öğretilenler, hatırlatılmaktan ziyade, mutlaka etkinliklerle tekrarlanmalıdır.

Öğrencilerin hangi noktalama kurallarında hatalar yaptıklarına ve bunların nedenlerine yönelik deneysel çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağca, H. (2003). *Yazılı anlatım*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yay.
- Arı, G. (2008). *Öğrencilerin hikâye edici metinlerinin çözümleyici puanlama yönergesine göre değerlendirilmesi (6. ve 7. sınıf örneği)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Atasoy, F. O. (2009). *Türkçede noktalama, sorunlar-çözümler-teklifler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bağcı, H. (2007). *Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım derslerine yönelik tutumları ile yazma becerileri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bağcı, H. (2011). Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretleri ile yazım kurallarını uygulayabilme düzeyi. *Turkish Studies*, 6(1), 672-684.
- Beyreli, L., Çetindağ, Z., Celepoğlu (2005). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Pegem Yay.
- Erdem, H. (2007). *Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarına ulaşma düzeyi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdemir, A., Bayram, Y. (2005). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin noktalama işaretlerini kullanma düzeyleri üzerine istatistiksel bir değerlendirme. *Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 12-26.
- Göker, O. (2001). *Uygulamalı Türkçe bilgileri I*. Ankara: MEB Yay.

- Karagül, S. (2010). *İlköğretim 6-8. sınıf öğrencilerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirtilen yazım ve noktalama kurallarını uygulayabilme düzeyi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kirkman, J. (2006). *Punctuation matters* (6th ed.). New York: Routledge.
- Knapp, P., Watkins, M. (2005). *Genre, text grammar*. Sydney: University of New South Wales Press.
- Lichtenberger, E. O. (2004): *Essentials of assessment report*. Hoboken: John Wiley&Sons Incorporated.
- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı yazma yaklaşımı açısından Türkçe derslerindeki yazma süreçlerinin ve ürünlerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mann, N. (2003). Point counterpoint: Teaching punctuation as information management. *CCC*, 54(3), 359-393.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe (6, 7, 8. sınıflar) dersi öğretim programı*. Ankara: MEB Yay.
- Nunberg, G. (1990). *The linguistic of punctuaiton*. Stanford: CSLI.
- Özbay, M. (2011). İmla ve noktalama. *Yazma eğitimi* (ed. M. Özbay). Ankara: Pegem Akademi.
- Sallabaş, M. E.; Temizkan, M. (2009). İlköğretim öğrencilerinin noktalama işaretlerini doğru olarak kullanabilme düzeyleri ile ilgili bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 625-636.
- TDK (1996). *Yazım kılavuzu*. Ankara: TDK Yay.
- TDK (2000). *Yazım kılavuzu*. Ankara: TDK Yay.
- TDK (2006). *Yazım kılavuzu*. Ankara: TDK Yay.
- Topçuoğlu, F. (2011). Öğretmen adaylarının noktalama işaretlerini kullanılabilirlik düzeyi. *III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu (16-18 Aralık 2010) Bildiri Kitabı*, İzmir, 871-876.
- Topuz, A. (2008). *Uşak ili Sivashlı ilçesi 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini kullanmada bilgi beceri düzeylerinin tespiti* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Trask, R. L. (1997). *The Penguin guide to punctuation*. London: PenguinBooks.
- Uça, M. (2003). *İstanbul'da seçilen ilköğretim okullarının altıncı sınıf Türkçe derslerinde tespit edilen yazılı anlatım bozuklukları ve öneriler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uludağ, E. (2002). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama beceri düzeyleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 97-114.
- Yağmur-Şahin, E., Maden, S., Kardaş, M. N, Şahin, A. (2011). Noktalama işaretlerinin öğretiminde grup araştırması tekniğinin öğrenci başarısına etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 257-268.
- Zülfikar, H. (1985). *Yükseköğretimde Türkçe yazım ve anlatım*. Ankara: 1985.